

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення
пенсійного законодавства

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є :

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Частину другу статті 67 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178; 1996 р., № 35, ст. 162; 2006 р., № 49, ст. 485; 2013 р., № 48, ст. 682) викласти в такій редакції:

"Пенсії, передбачені цим Законом, підвищуються відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

2. У Законі України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399 із наступними змінами):

1) статтю 22 викласти в такій редакції:

"Стаття 22. Мінімальні розміри пенсій по інвалідності

Мінімальні розміри пенсій по інвалідності встановлюються:

особам з інвалідністю внаслідок війни з числа рекрутів, солдатів і матросів строкової служби I групи – у розмірі 5 025 гривень, II групи – 4 610 гривень, III групи – 4 396 гривень;

іншим особам з інвалідністю з числа рекрутів, солдатів і матросів строкової служби I групи – у розмірі 4 605 гривень, II групи – 4 396 гривень, III групи – 4 186 гривень;

особам з інвалідністю з числа старших солдатів, старших матросів, сержантського і старшинського складу строкової служби – у розмірі 110 відсотків, з числа військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби) рядового, сержантського і старшинського складу, осіб молодшого начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України і державної пожежної охорони, осіб молодшого складу Національної поліції, Служби судової охорони, Національного антикорупційного бюро України – 120 відсотків, з числа осіб офіцерського складу та осіб начальницького складу (крім молодшого) органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України і державної пожежної охорони, осіб середнього і вищого складу Національної поліції, Служби судової охорони – 130 відсотків відповідних мінімальних розмірів пенсій, передбачених для осіб з інвалідністю з числа рекрутів, солдатів і матросів строкової служби.

Розміри пенсій, передбачені абзацами другим і третім цієї статті, починаючи з 2023 року, щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

2) статтю 64 викласти в такій редакції:

"Стаття 64. Індexсація пенсій

У разі якщо пенсії, призначені військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію згідно з цим Законом, та членам їх сімей у попередньому календарному році та до дати індексації пенсії включно у році, в якому проводиться індексація пенсій, не перераховувалися відповідно до частини четвертої статті 63 цього Закону, для забезпечення їх індексації проводиться перерахунок пенсій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Сума індексації враховується під час подальшого перерахунку пенсії відповідно до статті 63 цього Закону";

3) у тексті Закону слова "особа офіцерського складу, прапорщик і мічман, військовослужбовець надстрокової служби та військової служби за контрактом" і "особа офіцерського складу, прапорщик і мічман, військовослужбовець надстрокової служби і військової служби за контрактом" у всіх відмінках і числах замінити словами "особа з числа військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби) рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу" у відповідному відмінку і числі.

3. У Закон України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст. 18 із наступними змінами) включити статтю 21 такого змісту:

"Стаття 21. Достроковий вихід на пенсію за віком

Особам, трудовий договір з якими розірвано не більше ніж за півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, за умови реєстрації осіб у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи, а також у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Фінансування пенсій, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку особам, звільненим у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я, зазначеним у частині першій цієї статті, до досягнення ними пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", здійснюються за рахунок коштів державного бюджету".

4. У Законі України "Про індексацію грошових доходів населення" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 15, ст. 111 із наступними змінами):

1) частину п'яту статті 2 викласти в такій редакції:

"Індексація пенсій проводиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

2) у статті 5:

частину четверту після слів "про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" доповнити словами "(крім пенсій)";

після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

"Індексація пенсій проводиться за рахунок джерел, з яких здійснюється їх фінансування".

У зв'язку з цим частини п'яту – сьому вважати відповідно частинами шостою – восьмою;

3) статтю 6 доповнити частиною третьою такого змісту:

"Виключно цим Законом регулюються питання виключення об'єктів індексації грошових доходів населення, визначених статтею 2 цього Закону".

5. У Законі України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376 із наступними змінами):

1) у статті 1:

в абзаці сімнадцятому слова і цифри "статтею 26 цього Закону пенсійного віку" замінити словами "цим Законом віку, що дає право на призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, та дострокової пенсії";

після абзацу сорокового доповнити новим абзацом такого змісту:

"тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність, – дитина, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, дитина, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність".

У зв'язку з цим абзаци сорок перший – сорок шостий вважати відповідно абзацами сорок другим – сорок сьомим;

2) у пункті 9 статті 11 слова і цифри "дитиною, хворою на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, за дитиною, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність, а також" замінити словами "тяжко хворою дитиною, якій не встановлено інвалідність, а також";

3) у статті 24:

в абзаці другому частини третьої слова "сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати, таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою" замінити словами "сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати на дату здійснення доплати, таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою";

частину четверту після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

"Депортованим особам, які знаходилися на спецпоселенні (період якого визначається з моменту депортації до моменту зняття режиму спецпоселень включно), період роботи на спецпоселенні зараховується до страхового стажу для призначення пенсії у потрібному розмірі. Різниця між розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 27 цього Закону з урахуванням пільгового обчислення стажу, передбаченого цим абзацом, та розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 27 цього Закону без урахування такого пільгового обчислення стажу, фінансується за рахунок коштів державного бюджету".

У зв'язку з цим абзац третій вважати абзацом четвертим;

4) пункт 1 частини другої статті 36 після слів "або досягли" доповнити словами і цифрами "віку 65 років, або";

5) у другому реченні абзацу третього частини першої статті 40 цифри і слово "16 років" замінити цифрами і словом "18 років";

6) у частині другій статті 42:

абзац перший після слів "індексації пенсії щороку" доповнити словами і цифрою "з 1 березня";

в абзаці четвертому слова "Розмір, дата" замінити словом "Розмір";

7) абзац третій частини третьої статті 45 викласти в такій редакції:

"Якщо особа після призначення пенсії по інвалідності продовжувала працювати і набула не менш як 24 місяці страхового стажу після призначення пенсії (попереднього перерахунку пенсії без урахування перерахунку, передбаченого абзацом п'ятим частини четвертої статті 42 цього Закону) незалежно від перерв у роботі, під час переведення вперше з пенсії по інвалідності на пенсію за віком застосовується середня заробітна плата (дохід), визначена (визначений) частиною другою статті 40 цього Закону для призначення пенсії";

8) у статті 115:

у частині першій:

пункт 3 викласти в такій редакції:

"3) жінки, які народили п'ятьох або більше дітей та виховали їх до шестирічного віку, матері осіб з інвалідністю з дитинства та тяжко хворих дітей, яким не встановлено інвалідність, які виховали їх до досягнення зазначеного віку, – після досягнення віку 50 років та за наявності не менше ніж 15 років страхового стажу. При цьому особами з інвалідністю з дитинства вважаються також діти з інвалідністю віком до 18 років.

За вибором матері або в разі її відсутності, якщо виховання п'ятьох або більше дітей, дитини з інвалідністю чи тяжко хворої дитини, якій не встановлено інвалідність, до шестирічного віку здійснювалося батьком, батьку призначається дострокова пенсія за віком після досягнення віку 55 років та за наявності страхового стажу не менше ніж 20 років";

доповнити пунктами 6 і 7 такого змісту:

"6) особи, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, яким на день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 цього Закону, за умови їх реєстрації у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 цього Закону;

7) особи, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, яким на день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 цього Закону, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 цього Закону";

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Фінансування пенсії, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку особам, визначеним пунктами 1–5 і 7 частини першої цієї статті, у період до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 цього Закону, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету. Виплата пенсії особам, визначеним пунктом 6 частини першої цієї статті, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку у період до досягнення такими особами пенсійного віку, встановленого статтею 26 цього Закону, здійснюються Пенсійним фондом за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення";

9) у розділі XV "Прикінцеві положення":

у пункті 2:

в абзаці третьому слова "до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій" та призначених відповідно до" замінити словом "та";

абзац четвертий після слів "на пільгових умовах відповідно до" доповнити словами і цифрами "статті 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення" та";

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

"за рахунок коштів Державного бюджету України пенсії, призначені особам відповідно до пунктів "б"—"з" статті 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (стосовно осіб, які на дату відшкодування віднесені до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України, статті 14 Закону України "Про пенсійне забезпечення", пунктів 2—8 частини другої статті 114 цього Закону (стосовно осіб, які працювали у сільськогосподарських товаровиробників, які на дату відшкодування віднесені до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України) та частини третьої статті 114 цього Закону";

у пункті 6:

перше речення абзацу першого доповнити словами і цифрами "крім надбавок, передбачених пунктами "в"—"д" частини першої статті 21 зазначеного Закону";

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

"Пенсіонерам, яким до пенсій, призначених за цим Законом, встановлено надбавки відповідно до пунктів "в"—"д" частини першої статті 21 Закону України "Про пенсійне забезпечення", такі надбавки встановлюються у розмірі підвищення, передбаченого частиною першою статті 29 цього Закону, за відповідну кількість років роботи, за які було призначено надбавку згідно із Законом України "Про пенсійне забезпечення". Встановлення таких надбавок у зазначеному розмірі здійснюється за матеріалами пенсійних справ або за додатково поданими документами".

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

включити пункт 7 такого змісту:

"7. Достроково призначена пенсія за віком згідно з пунктами 6 і 7 частини першої статті 115 цього Закону у період до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 цього Закону, працюючим пенсіонерам (у тому числі тим, які провадять діяльність, пов'язану з отриманням доходу, що є базою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування) не виплачується";

пункт 13 викласти в такій редакції:

"13. У разі якщо особі призначено пенсію відповідно до законів України "Про державну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", "Про статус народного депутата України", "Про наукову і науково-технічну діяльність", її виплата продовжується до переведення за бажанням особи на пенсію на інших підставах або за бажанням особи поновлюється у розмірі, який було встановлено до переведення. До такого переведення розмір пенсій, призначених відповідно до зазначених законів, не переглядається. Пенсії, призначені відповідно до зазначених законів, індексуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з урахуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до законів України "Про державну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", "Про статус народного депутата України", "Про наукову і науково-технічну діяльність", та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону, а також видатки на індексацію зазначених пенсій фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до законів України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", "Про прокуратуру" та цього Закону, призначається одна пенсія за вибором особи. Різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до Закону України "Про прокуратуру", та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону фінансується за рахунок коштів державного бюджету. Порядок фінансування пенсій, призначених відповідно до законів України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", встановлюється зазначеними законами".

6. У Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2–3, ст. 11 із наступними змінами):

1) частину першу статті 1 доповнити пунктом 10¹ такого змісту:

"10¹) тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність, – дитина, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, дитина, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність";

2) в абзаці тринадцятому пункту 1 частини першої статті 4 слова і цифри "дитиною, хворою на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, за дитиною, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність" замінити словами "тяжко хворою дитиною, якій не встановлено інвалідність".

7. У розділ VIII Закону України "Про зайнятість населення" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243 із наступними змінами) включити статтю 49 такого змісту:

"Стаття 49. Особлива гарантія для окремих категорій безробітних, які втратили роботу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці

1. Особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, яким на день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", за умови їх реєстрації у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

2. Виплата пенсії, призначеної достроково згідно з цією статтею, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку у період до досягнення особою пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", здійснюються Пенсійним фондом України за рахунок коштів, що сплачуються Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

Підтвердження страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком, передбаченого Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", здійснюється шляхом обміну інформацією між Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України у визначеному ними порядку за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

підпункту 2 пункту 2, підпункту 6, абзаців чотирнадцятого – шістнадцятого підпункту 9 пункту 5 розділу I цього Закону, які набирають чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та застосовуються з 1 березня 2022 року;

підпункту 1 пункту 2 розділу I цього Закону, який набирає чинності з 1 жовтня 2022 року.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

2) у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради
України

Р. СТЕФАНЧУК

м. К и ї в
15 лютого 2022 року
№ 2040–IX

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Апарат Верховної Ради України, 1 прим.
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000087172D00E1A89A00
Дійсний до: 25.10.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 12/1-2022/52364 від 23.02.2022

846804